

תוספתא תענית ב'ד'

תענית צבור כהנים נושאים כפיהן ארבעה פעמים ביום, מה שאין כן בתענית יחיד,

תוספתא תענית ג'א'

(א) (פ"ד בכ"ע) בשלשה פרקים כהנים נושאים כפיהן ארבעה פעמים ביום, בשחר, **בחצות**, במנחה, ובנעילה דברי ר' מאיר, וחכמים אומ' במנחה ובנעילה לא היה שם נשיאות, שנ' לעמד לשרת בשם ה' הוא ובניו, מקיש בניו לו, מה הוא מעומד, ונשיאות כפים בבקר, אף בניו מעומד ונשיאות כפים בבקר.

כ"י קולומביה – מגילה כב.

איבעיא להו: תענית צבור בכמה?

ראש חדש ומועד הוא דאית ליה ארבעה, דאיכא קרבן מוסף, אבל הכא דליכא קרבן מוסף לא, או דלמא הכי נמי איכא? א? מוסף תפלה. ומאי ניהי? תפילת נעילה.

רש"י מגילה כב, א

מוסף - פסקא תפלת עננו ברכה יתירא.

חידושי הרמב"ן מסכת תענית דף טו עמוד א

ובמסכת מגילה (כ"ב א') מבעיא להו בגמרא ת"צ בכמה משום דאית ביה מוסף תפלה, כלומר שמתפללין בו נעילה דהיא כעין תפלת מוסף דראש חודש...

ירושלמי תענית ד'א'

(ב) הלכה: בשלשה פרקים כול'. את שמע מינה תלת. את שמע מינה (שמתפללין) [שמתעניין] במעמדות, ושמתפללים ארבע, ואין נשיאת כפים בלילה אלא ביום. וישא את כפיו ואל יתפלל? מצאנו תפילה בלא נשיאת כפים ולא מצאנו נשיאת כפים בלא תפילה. תני: זו דברי רבי מאיר. רבי זעורה בשם רבי יוחנן: בעירוהבין ובתענית ציבור נהגו הכל כרבי מאיר. רבי יעקב בר אחא בשם רבי יוחנן: אף במגילת אסתר נהגו הכל כרבי מאיר.

(ג) רבי זעורה רבי חייה רבי יהושע בן לוי בשם בר פדיה: מפני מה סמך הכתוב פרשת נזיר לנשיאת כפים? ללמדך, כשם שהנזיר אסור ביין – כך נשיאת כפים אסורה ביין. אי מה הנזיר אסור בחרצנים ובזוגין, אף נשיאת כפים אסורה בחרצנים ובזוגין? רבי יונה אמר: איתפלגון יושוע בר גזורה ורבי זעורה, חד ילף לה מן הנזיר, וחד ילף לה מן השירות, ולא ידעין מאן ילף לה מן הנזיר ומאן ילף לה מן השירות. מאן דילף לה מן הנזיר, אי מה הנזיר אסור בחרצנים ובזוגים – אף נשיאות כפים אסור בחרצנים ובזוגין. ומאן דילף לה מן השירות, אי מה השירות אסור בבעלי מומין – אף נשיאות כפים אסור בבעלי מומיהו.

(ד) והא תני: אם היה דש בעירו מותר? כהדא רבי נפתלי הוות אצבעתיה עקומה, אתא שאל לרבי מנא. אמר ליה: מכין שאתה דש בעירך מותר. רב חונה מעבר זלדקן. והא תני: אם היה דש בעירו מותר? אמר רבי מנא: ריגלא הוות, בגין שלא יהו אומרי: ראינו קטן נושא את כפיו. אמר רבי יוסה: זאת אומרת שסאסור להסתפל בכהנים בשעה שהן מברכין. אמר רבי חגי: כלום אמרו אין מסתכלין, לא מפני הסיע דעת? משה, דאנא מסתכלנא ולא מסעה דעתי.

(ה) מניין לנשיאות כפים? כה תברכו את בני ישראל. עד כאן בשחרית, במוסף – וישא אהרן את ידיו אל העם, המקרא הזה מסורס הוא, והלא לא צריך לומר אלא וירד מעשות החטאת והעלה והשלמים ואחר כך וישא אהרן את ידיו וגו', אלא {מלמד} שבירידתו למזבח היה נושא את כפיו ומברך את העם. ויברכם – בעמידה, יכול

שלא בעמידה, תלמוד לומר כי בם בחר י"י אלהיה לשרתו ולברך בשמו, מקיש ברכה לשירות, מה שירות בעמידה – אף ברכה בעמידה. וכן הוא אומר: ויקומו הפהנים הלזים ויברכו את העם וגו'. בדורו שלחזקיהו שהיו יגיעים בתורה הכתוב מדבר, אבל בדורות אחרים שהיו עובדים עבודה זרה מהו אומר? ובפרשכם פפיכם אעלים עיניי מכם. ויברכם – ברכה סתומה, אבל לא שמענו אי זו היא עד שבא הכתוב ופירשה: וברכה י"י וישמרה, יאר י"י פניו אליה ויחנה, ישא י"י פניו אליה וישם לה שלום.

(ו) ומניין לנעילה? אמר רבי {לוי}: גם פי תרבו תפלה אינני שומע – מיכן שכל המרבה בתפילה נענה. מחלפה שיטתיה דרבי לוי, תמן אמר רבי אבא בריה דרבי פפי רבי יהושע דסיכני בשם רבי לוי: בכל עצב יהיה מותר ודבר שפתיים אף למחסור – חנה על ידי נשריבת בתפילה קיצרה בימיו שלשמואל, שאמרה וישב שם עד עולם, והלא אין עולם של לוי אלא חמשים שנה, דכתיב: ומבן חמשים שנה ישוב מצבא העבדה. והיי דילון חמשין ותרתין? אמר רבי יוסי בירבי בון: ושתיים שגמלתו. וכא הוא אמר הכין? כאן ביחיד, כאן בציבור. רבי חיייה בשם רבי יוחנן רבי שמעון בן חלפתה בשם רבי מאיר: והיה כי הרבתה להתפלל – מיכן שכל המרבה להתפלל נענה.

(ז) עד אימתי היא נעילה? רבנן דקיסרין אמרין: איתפלגון רב ורבי יוחנן, רב אמר: בנעילת שערי שמים. רבי יוחנן: בנעילת שערי היכל. אמר רבי יודן ענתונדריא: מתניתה מסייעא לרבי יוחנן: בשלשה פרקים הכהנים נושאים את כפיהם ארבע פעמים ביום בשחרית במוסף במנחה בנעילת שערים. אית לה מימר נעילת שערי שמים ביום?

(ח) אהוה דאימיה דרב אדא הוה צייר גולתיה דרב בצומא רבא. אמר ליה: כד תיחמי שימשא בריש דיקלי, את יהיב לי גולתי, דניצלי נעילת שערים. מחלפה שיטתיה דרב, תמן הוא אמר: בנעילת שערי שמים, וכא הוא אמר: בנעילת שערי היכל. אמר רבי מתניה: על ידי דהוה מאריך בצלותיה סגין הוה מגיע סמוך לנעילת שערי שמים.

תוספתא כפשוטה תענית ב, ד

34-35. תענית צבור כהנים נושאים כפיהם ארבעה פעמים ביום וכו'. משנתנו ריש פרק ד'... זקן זקני הגאון בעל קרן אורה כ"ו ב' ד"ה הר"ן (ס"ג סע"ג) הוכיח מכאן שלפי התוספתא התפללו בתענית ציבור מוסף ונעילה, וכפשוטה של משנתנו ברפ"ד. ובבבלי שם כ"ו ב' שאלו: תעניות ומעמדות מי איכא מוסף? חיסורי מיחסרא וכו'. ותירוץ הבבלי לא יתכן בתוספתא שלא הזכירו בה כאן יום הכיפורים כלל. ... ובראבי"ה ח"ב סי' תתע"ז, עמ' 635: בירושלמי בריש פירקין בתעניות ובמעמדות וכו' (כלומר פסקא מן המשנה). וכי יש מוסף בתענית. שמע מינה תלת וכו'. ואע"פ שהמלים "וכי יש מוסף בתענית" חסרות לפנינו בירושלמי, אבל בוודאי שהירושלמי בא לתרץ קושיא זו ואומר, שאנו למדים מן המשנה שיש מוסף בתענית. וכן משמע מפסקי רי"ד ריש פרק ד' שפירש שפירוש הירושלמי עונה אף על תעניות, אף שהבבלי חולק עליו בזה. ולפי פשוטו חולק הבבלי על הירושלמי, ומה שאמרו במגילה כ"ב א' "מוסף תפילה" הכוונה לברכת ענינו כפירש"י שם, או לתפילת נעילה, או להוספת ו' ברכות.

תוספתא כפשוטה תענית ג, א

1-2. בשחר בחצות במנחה ובנעילה. כ"ה בד, בכ"ע, בכ"ל ובילקוט ת"ת הנ"ל. ובכ"ו בטעות: בחצות המנחה. והסופר כתב באשגרה ע"פ "פלא המנחה" שבברכות ריש פרק ד'. ובמשנתנו הנ"ל: בשחרית במוסף ובמנחה ובנעילת שערים בתעניות ובמעמדות וביום הכפורים. וכבר העירו לנוכח בח"ד במקומו ובמרכבת המשנה ח"א לפ"ו מה' כלי המקדש ה"ד שהתוספתא דייקא בלשונה וכתבה "בחצות" במקום "במוסף", מפני שבמעמדות אין מוסף ממש אלא תפילה נוספה כפירוש הר"י מיגש בשו"ת סי' מ"ח, הר"מ בפיה"מ כאן ובחיבורו הנ"ל ועוד, ולשיטת הירושלמי והתוספתא אף בתעניות ישנה "מוסף תפילה", עיין מ"ש לעיל פ"ב, שו" 34-35, ד"ה תענית צבור.

רא"ש מסכת יומא פרק ח סימן כ

וכן בירושלמי דפרק תפלת השחר וברישי פרק בתרא דתענית (הלכה א) פליג רבי יוחנן על רב דאמר אין תפלת נעילה אלא ביום ורב ורבי יוחנן הלכה כרבי יוחנן. והכי איתא התם אימתי היא נעילה רבנן דקסרין אמרין אתפולגין רבי יוחנן ורב רב אמר נעילת שערי שמים אפילו בלילה. ורבי יוחנן אמר נעילת שערי היכל דהיינו ביום אחר הדלקת הנרות. אמר רבי יודן ענתונדריא מתניתין מסייע ליה לרבי יוחנן בשלשה פרקים הכהנים נושאים את כפיהם ארבעה פעמים ביום בשחרית במוסף במנחה ובנעילה בתעניות ובמעמדות ויום הכפורים ולית לן למימר נעילת שערי שמים דהא איתקש נשיאות כפים לשירות דכתיב לשרתו ולברך בשמו עד היום מה שירות ביום אף נשיאות כפים ביום.

פירוש המשנה לרמב"ם מסכת תענית פרק ד משנה א

[א] ענין משנה זו בשלשה פרקים כהנים נושאים ידיהן בכל תפלה ויש מהן ארבעה פעמים ביום והוא יום הכפורים ומקצת המעמדות, כמו שיתבאר. לפי שאין בתעניות תפלת מוסף, אבל במעמדות היו מתפללין תפלה נוספת בכל יום וגם היא נקראת תפלת מוסף, וזכור כלל זה. וכל זה דעת ר' מאיר. אבל ר' יוסי אומר נשיאות כפים בשחרית במוסף ובנעילה, אבל במנחה אין הכהנים נושאים ידיהן. וטעם מחלוקתם לפי שאצלינו כלל כהן שכור לא ישא את כפיו ויברך, שהרי אמר יתעלה לעמוד לשרתו ולברך בשמו, כשם שעבודה אסורה לשכור כמו שנתבאר בכתוב כך לא יברך כשהוא שכור. והכל מודים שבשאר הימים חוץ מאלו השלשה פרקים אין נשיאות כפים במנחה לפי שהוא עת הידוע לשכרות, ורוב בני אדם אז שכורים ואנו חוששין שמא ישא ידיו כשהוא שכור. ויתבאר לך שאסור לאנשי מעמד לאכול ביום ארבעה ימים בשבוע. ר' מאיר אומר שבאלו השלשה פרקים שנסתלק בהן חשש השכרות ישאו כהנים ידיהם בכל תפלה. ור' יוסי אומר תפלת מנחה שמתפללין אותה בכל יום גזרינן, שמא אם נתיר להם נשיאות כפים במנחה בפרקים אלו יעשו כך בשאר הימים שיש בהן חשש שכרות. ותפלת נעילה שאינה אלא בימים שאין בהן שכרות, נושאים כפיהן ולא גזרינן. והלכה כר' יוסי. וזה שאנו מתירים היום לכהנים ביום התענית נשיאות כפים במנחה מפני שהם מאחרין תפלת מנחה הרי היא כתפלת נעילה.

רמב"ם הלכות כלי המקדש והעובדים בו ו'

(א) אי אפשר שיהא קרבנו של אדם קרב והוא אינו עומד על גביו, וקרבתו הציבור הן קרבן של כל ישראל, ואי אפשר שיהיו ישראל כולם עומדין בעזרה בשעת קרבן, לפיכך תיקנו נביאים הראשונים שיבררו מישראל כשרים ויראי חטא, יהיו שלוחי כל ישראל לעמוד על הקרבנות, והן הנקראין אנשי מעמד: וחילקו אותן עשרים וארבעה מעמדות כמנין משמרות כהונה ולוייה, ועל כל מעמד ומעמד אחד מהן ממונה על כולם, והוא נקרא ראש המעמד:

(ב) בכל שבת ושבת מתקבצין אנשי מעמד של אותה שבת. מי שהיה מהן בירושלים או קרוב לה, נכנסין למקדש עם משמר כהונה ולוייה של אותה שבת, והרחוקים שבאותו מעמד כיון שהגיע מעמד שלהן הן מתקבצין לבית הכנסת שבמקומן:

(ג) ומה הן עושין אלו המתקבצין בין בירושלים בין בבתי כנסיות, מתענין בשני בשבת שלהן ובשלישי וברביעי ובחמישי, אבל בערב שבת לא היו מתענין מפני כבוד השבת, ובאחד בשבת אינן מתענין כדי שלא יצאו מעונג שבת לצום:

(ד) ובכל יום ויום משבת שהיא מעמדן מתפללים ארבע תפילות, שחרית, ומנחה, ונעילה, ועוד מוסיפין תפילה אחרת בין שחרית ומנחה והיא יתירה להן. ונושאים כפיהן הכהנים במעמד שלשה פעמים בכל יום, בשחרית ובתפילה זו היתירה ובנעילה:

(ה) וקיבוצן לכל תפילה מארבע תפילות אלו, ועמידתן שם לתפילה ולתחינה ולבקשה ולקראות בתורה, נקרא מעמד:

(ו) ובמה היו קורין, במעשה בראשית. ביום הראשון קורין "בראשית" (בראשית א:א') ו"יהי רקיע" (בראשית א:ו'), בשני "יהי רקיע" ו"יקוו המים" (בראשית א:ט'), בשלישי "יקוו המים" ו"יהי מאורות" (בראשית א:ד'),

ברביעי "יהי מאורות" ו"ישרצו המים" (בראשית א':כ'), בחמישי "ישרצו המים" ו"תוצא הארץ" (בראשית א':כ"ד), בששי "תוצא הארץ" ו"ויכולו" (בראשית ב':א').
(ז) פרשה גדולה קוראין אותה בשנים, וקטנה קורא אותה אחד. ושתי פרשיות שקוראין שחרית הן שחוזרין וקוראין אותם **בתפילה השניה** בספר, וחוזרין וקוראין אותה על פה במנחה:
(ח) שמונת ימי חנוכה לא היו אנשי מעמד עושין מעמד בשחרית. וכל יום שיש בו קרבן מוסף לא היה בו מעמד לא **בתפילה שניה** שלהם ולא במנחה, אלא בשחרית ובנעילה בלבד. וכל יום שהיה בו קרבן העצים לא היה בו מעמד בנעילה, אלא בשחרית ובתפילה שניה ובמנחה:

ראב"ד כלי המקדש והעובדים בו ו'ד'

(ד) והיא יתירה להן – א"א איני יודע מהו שאמר והיא יתרה להן שאיני מוצאה אלא ביום שיש בו מוסף והיא יתירה לכל ישראל ואינה בכל יום והוא אומר בכל יום משבת שהוא מעמדן מתפללין ד' תפלות. ובתפילה השניה – א"א זו התפילה השניה שאמר אם תפלת המוסף הוא כמו שאנו סוברים למה אמר שקורים בה ג' אנשים והלא במוסף קורין ד' אלא שהרביעי קורא בענינו של יום.
(ח) ובתפילה שניה – א"א הראה דעתו בכאן על אותה תפילה שניה שאמר שאינה תפלת מוסף שאם היה תפלת מוסף הרי המוסף דוחה של מוסף ושל מנחה כחזרתו של ר"ע סוף דבר אין דבריו מכוונים לעיקר ההלכה.

כסף משנה כלי המקדש והעובדים בו ו'

ואני – אומר שמ"ש שאיני מוצאה אלא ביום שיש בו מוסף טעמו מדתנן בפרק בתרא דתעניות (תענית כ"ו) בג' פרקים בשנה הכהנים נושאים את כפיהם ד' פעמים ביום בשחר' ובמוסף ובמנחה ובנעילת שערים בתעניות ובמעמדות וביוה"כ ומתמה בגמרא תעניות ומעמדות מי איכא מוסף חסורי מיחסרה והכי קתני בג' פרקים כהנים נושאים כפיהם כל זמן שמתפללים ויש מהם ד' פעמים ביום שחרית ומוסף ומנחה ונעילת שערים ואלו הם ג' פרקים בתעניות ובמעמדות ובי"ה ופירש"י יש מהם ד' פעמים ביום יה"כ שיש בו מוסף ומדמתמהינן ואמרין תעניות ומעמדות מי איכא מוסף משמע דאין מוסף במעמדות אבל רבינו כתב שם בפירוש המשנה הנזכר שיעור זו המשנה כך בג' פרקים הכהנים נושאים את כפיהם בכל תפילה ויש מהם ד' פעמים ביום והוא יה"כ ומקצת המעמדות כמו שיתבאר כי בתעניות אין בהם תפלת מוסף אבל במעמדות היו מתפללים תפילה יתירה בכל יום והיא נקראת תפלת מוסף עכ"ל. וכתב עוד בפרק הנזכר [על משנת יום שיש בו הלל וכו'] אמרו במה שקדם שאנשי המעמד קורים במוסף מורה שיש במעמד מוסף וכבר ביארנו כי ענין תפלתם היא הנוספת המיוחדת באנשי מעמד ושנשי מעמד היו מתפללים תפילה יתירה בכל יום והיא נקראת מוסף וביום שיש בו תפלת מוסף לכל העם בכלל תדחה הקריאה באותה תפילה היתירה ובתפלת המנחה עכ"ל. ולפ"ז צ"ל שלא היה גורס תעניות ומעמדות מי איכא מוסף אלא כך היה גורס תעניות מי איכא מוסף כלומר דלא מתמה אלא אתעניות בלבד דאילו מעמדות ניחא ליה דהא אית בהו מוסף כמו בי"ה ופירש"י לומר דגריס כגירסא דידן דמתמה נמי אמעמדות לומר דמדנקט מעמדות בהדי יום הכפורים משמע דכי היכי דביוה"כ לעולם איכא תפלת מוסף ה"נ במעמדות לעולם יש בהם תפלת מוסף והא ליתא שהרי יש ימי מעמד שאין בהם מוסף. ומתוך מה שכתבתי יתבאר שאין מקום להשגה ראשונה ושניה:

אור שמח כלי המקדש והעובדים בו ו'ד'

(ד) ועוד מוסיפין תפילה אחרת.
נ"ב ירושלמי מפורש שם ש"מ מתפללין ד' ועיין בק"ע ופ"מ שם, ועיין בשו"ת ר"י אבן מיגש סימן מ"ח באורך:

שו"ת הר"י מיגאש סימן מח

וששאלת הא דגרסינן במסכת תענית (כ"ו ע"א) וישראל שבאותו משמר מתכנסין לעריהן וקורין במעשה בראשית ותנן נמי התם בשחרית במוסף במנחה מתכנסין וקורין על פיהם כקורין את שמע אלמא יום שיש בו מוסף היו עושין מעמד וקשה לך הא דתנן כל יום שיש בו הלל אין בו מעמד בשחרית כו' קרבן מוסף אין במנחה ואמרינן עלה מ"ש הלל דדחי דידיה ומ"ש מוסף דלא דחי דידיה ואוקימנא דקרבן מוסף נמי דחי דידיה אלמא יום שיש בו מוסף דחי מעמד דידיה.

הכין חזינא דהאי דקתני במתני' דבמוסף אית ביה מעמד לאו ביום שיש בו קרבן מוסף הוא כדסליק אדעתך דיום שיש בו קרבן מוסף ודאי קרבן דחי ליה אלא ההוא מוסף תפילת מוסף בלחוד היא ולא קרבן מוסף ואף על גב דתפלות כנגד תמידים תקנום וליכא תפילת מוסף אלא ביום דאית ביה קרבן מוסף **במעמדות מיהא תקינו להו רבנן לאנשי מעמד שיהיו מתפללים תפלת מוסף כל אותה שבת שלהן ואף על גב דליכא קרבן מוסף כי היכי דתקינו להו שיהו מתפללים ארבעה פעמים ביום כל אותה השבת שהיה מעמדם והיו קורין בכל תפילה ותפילה במעשה בראשית כדקתני במתני' בהדיא בשחרית במוסף ובמנחה והכי קתני קרבן מוסף אין בו גם במנחה כלומר כשם שאין אותו היום מעמד בתפלת מוסף משום קרבן מוסף דחי ליה כך אין במנחה אותו היום מעמד משום קרבן מוסף דחי ליה כי היכי דדחי מעמד תפלת מוסף. ובנעילה נכנסין וקורין על פיהן כקורין את שמע וכי מקלע להו יום שיש בו הלל לא הוו קרו בשחרית במעשה בראשית ואי מקלע להו יום שיש בו קרבן מוסף כגון ר"ח וכיוצא בו לא הוו קארו במוסף ובמנחה במעשה בראשית והיינו דתנן כל יום שיש בו הלל אין מעמד בשחרית קרבן מוסף אין במנחה ודייקינן בגמרא מ"ש הלל דדחי דידיה כלומר מעמד שחרית שההלל על תמיד של שחר היו קורין אותו כנגדו בתפלות על תפלת השחר ומ"ש דלא דחי דידיה פי' כי היכי דיום דמקלע ביה הלל שהוא בשחרית דחי מעמד שחרית ויום דמקלע ביה נמי קרבן כגון ר"ח לידחי ההוא קרבן מוסף מעמד דתפלת מוסף דתקינו להו רבנן לאנשי משמר ואמאי קתני במתני' קרבן מוסף אין במנחה דאלמא מעמד במנחה הוא דדחי מעמד דתפלת מוסף דתקינו רבנן לאנשי משמר לא דחי ומהדר' השתא דלאו דידיה דהוא מעמד דתפלת מוסף דמתקנו להו רבנן לאנשי משמר לא כ"ש דדחי וסלק' שמעתא בהכי (דהא) דקרבן מוסף דחי דידיה נמי דלאו דידיה (דהא) הוא מעמד דמנחה והאי דקתני במתני' קרבן מוסף אין במנחה הכי קתני מוסף אין גם במנחה כלומר כשם שאין אותו היום מעמד בתפלת מוסף משום דקרבן מוסף דחי ליה כך אין במנחה אותו היום מעמד משום דקרבן מוסף דחי ליה כי היכי דדחי מעמד דתפלת מוסף. וכד מעיינת ביה בהאי פירושא משכחת ליה דפירושא דיקא הוא ולית בה קושיא כלל. ע"כ בלשונו ז"ל.**

רמב"ם תעניות ד':י"ח

ובכל תענית מתעניתי הצרות שגוזרין על הציבור, מתפללין תפילת נעילה בכל מקום:

חדושי הריטב"א תענית כו, א

בשלשה פרקים בשנה הכהנים נושאים כפיהם ביום בשחרית במוסף במנחה ובנעילה. פירוש וסתמא כר"מ דקתני הכי במתניתא, ומדחשיב נעילה ביום שמעינן דתפלת נעילה ביום הוא קודם בין השמשות והיינו שיש בה נשיאות כפים שאין נשיאות כפים בלילה, ובירושלמי (ה"א) אמרו מאי נעילת שערים רבי יוחנן אמר נעילת שערי שמים ורבי שמעון אמר נעילת שערי היכל והיינו אחר צאת הכוכבים מתני' מסייע ליה לרבי יוחנן בג' פרקים הכהנים נושאים את כפיהם ד' פעמים ביום, ש"מ דנעילת שערי שמים היא ביום והיינו קודם סוף בין השמשות שהוא סוף השקיעה, והמאחרים אותה לאחרי כן טועין הם בשתים שמתפללין אותה שלא בעונתה וגם שאומרים ברכת כהנים בלילה ואינה אלא ביום, ובגמרא דילן אמרינן כיון דסמוך לשקיעת החמה מצלו ליה כתפלת נעילה דמאי, אלמא תפלת נעילה סמוך לשקיעת החמה כלומר סוף השקיעה שאף הוא ראוי לתפלת המנחה, ואין להקדים אותה קודם תחלת השקיעה בעוד שהשמש בעולם דאכתי ליכא נעילת שערי שמים, ותפלת נעילה שהיא פוטרת של ערבית כדאיתא במסכת יומא (פ"ז ב') משום דקא מצלו לה אף בשעה הראויה לתפלת ערבית דמתחילת שקיעת החמה ראוי בין לתפלת מנחה בין לתפלת ערבית ורב צלי בה של שבת כדאיתא בפרק תפלת השחר (ברכות כ"ז ב').

בתעניות ובמעמדות וביום הכפורים. פי' **תעניות אלו אינן הצומות הקבועים על כל ישראל דהנהו לית בהו נעילה** כדאמר בפרק מקום שנהגו (פסחים נ"ד ב') ט' באב אינו כתענית צבור ואסיקנא דהיינו לענין נעילה וכ"ד ברכות, אלא **תעניות אלו היינו תעניות של צבור, ונראה שאף בג' ראשונות שאינן אסורין אלא באכילה ושתייה יש נעילה** דלא תליא נעילה בתענית החמור ברחיצה וסיכה וחבריהם, תדע שהרי אנשי מעמד יש בהם נעילה ואף על פי שאינן אסורין בתעניותיהן באותן חומרות שלא הוזכרו בהן והיתה גזירה שאי אפשר לעמוד בה, תדע שכל תעניות שנהגים בהן חומרות אלו מפסיקין בהן מבעוד יום, ואילו היו אנשי מעמד חייבין להפסיק בהן מבעוד יום לא היו טועמים כלום מיום אחד בשבת בערב עד ליל יום שישי, שהרי [התענו] כל השבוע חוץ מאחד בשבת ושישי בשבת כדאיתא בגמרא, **וכיון שלמדנו שיש תפלת (יש) נעילה אף בג' ראשונות יש לדון שיש נעילה בתעניות צבור של חו"ל** ואף על פי שאינן כחומר ט' באב ומוסף תפלה דהוה בבבל כדמוכח במסכת מגילה (ע"י כ"ב א') תהא תפלת נעילה, אבל לא נהגו כן בכל ספרד וטעם הדבר שאע"פ שנעילה אינה צריכה חומר תעניות מ"מ תענית צבור בעי שאע"פ שלענין כ"ד ברכות שהיא תוספת תפלה ורחמים דינו כתענית צבור כדכתיבנא לעיל, **לענין תפילת נעילה שהיא תפלה גמורה לעצמה עשינו עצמנו כיחידים שאין היחיד מתפלל נעילה** כדאיתא בתוספתא (פ"ב ה"ו), וכ"ד ברכות היינו מוסף תפלה דאמר במסכת מגילה, ואף על פי שאנשי מעמד עושים נעילה, שאני אנשי מעמד שגזירתם קודמת מימות הנביאים וגזירת הנביאים וגזירת ב"ד היא ואין תענית צבור גדול ממנו, ולפיכך אין מפסיקין לראשי חדשים כדאיתא בפ"ק (י' א' ע"ש בדברי רבינו), מעתה אין לנו לבטל מנהג בדבר זה.

ר"ן (על הרי"ף) תענית ט, א

ויש יום אחד בשלשה פרקים הללו שנושאים כפיהם ארבעה פעמים ביום. דהיינו יוה"כ דאית ביה מוסף ומדפרכי' בתעניות מי אית בהו מוסף משמע בהדיא שלא היתה תפלת כ"ד ברכות של תעניות כעין מוסף כמו שכתב הר"ז הלוי ז"ל אלא ששליח צבור מוסיף אותן שש ברכות בכל התפלות כמו שכתבתי בפירקא קמא למעלה ומדמתמהינן אמוסף ולא מתמהי' אנעילה משמע דבתעניות אית בהו נעילה אבל הדבר ספק אם היא בכל התעניות אם לא משמע ודאי שכשם שהוא באחרונות כך הוא באמצעיות ואפילו לדברי מי שסובר שאין מוסיפין שש ברכות באמצעיות וכמו שכתבתי למעלה נ"ל דתפלת נעילה מיהא מתפללין באמצעיות דהא שקלינן וטרינן בפ"ק בגמרא [דף יג ב] אי מוסיפין שש ברכות באמצעיות ורב אשי ס"ל דמוסיפין ומוכח לה מדתנן מה אלו יתרות על הראשונות אלא שבאלו מתריעין ונועלין את החנויות אבל בכל דבריהם זה וזה שוין דלדידיה לא שייר מידי הלכך משמע ודאי שמתפללין נעילה באמצעיות [כשם שמתפללים באחרונות דאי לאו הוי שיור ולמאי דדחינן נמי דשש ברכות לאו שיורא הוא דהא קתני להו באידך פירקא תפלת נעילה מיהא לא קתני באידך פירקא הלכך משמע ודאי שמתפללים נעילה באמצעיות] אבל בראשונות הדבר צריך תלמוד אי מתפללין בהן נעילה אי לא וכיון דדחינן לעיל בפ"ק הא דתניא אין בין ג' ראשונות לג' אמצעיות אלא שבאלו מותרין בעשיית מלאכה ואלו אסורין דבאיסורי מיירי בתפלה לא קא מיירי אפשר לומר דנהי דבאמצעיות איכא נעילה ליתא בראשונות וכי קתני אין בין באיסורי בלחוד קא מיירי וכך נ"ל מן התוספתא דקתני מה בין תענית יחיד לתענית צבור בתענית צבור כ"ד ברכות משא"כ בתענית יחיד אלמא כ"ד ברכות ותפלה ונעילה כי הדדי נינהו וכיון דליכא כ"ד בראשונות נעילה נמי לית בהו אלא שאם נסמוך על ראייה זו נצטרך לומר דאיכא כ"ד באמצעיות כסדריה דרב אשי כיון דנעילה אית בהו כמו שכתבתי וכבר כתבתי בזה שתי דעות לעיל ויש שלמדו שמתפללין נעילה אף בראשונות מתעניות של מעמדות דאינו נראה שיהיו תעניות מעמדות חמורין יותר מג' ראשונות וכיון שמתפללין בהם נעילה יש לדון בהן לג' ראשונות אלא שהראב"ד ז"ל אומר שבתעניות של מעמדות היו יוצאין לרחובה של עיר ומתפללין שם תפלות ובקשות כמו שעושים בתענית צבור וסמך על זה במה שאמרו בפרק בני העיר (דף כו א) ברחובה של עיר שיש בה משום קדושה הואיל והעם מתפללין שם בתעניות ובמעמדות ולפי זה אפשר לומר שהיו נוהגין חומרי ענייין הנוהגין בתעניות אחרות אף על פי שלא היו מפסיקין בהן מבעוד יום שהרי תעניותיהן רצופין היו לפי זה אין ללמוד מתעניות של מעמדות לג' ראשונות אלא שאינו נראה שיהיו יוצאים במעמדות לרחוב דהא אמרי' בגמרא בפ"ק אנשי מעמד נכנסים לבהכ"נ אלמא לא היו יוצאין לרחוב אלא בתענית של צרות ומן הטעם שאמרו למעלה בגמרא צעקנו בצנעא ולא נענינו משא"כ בתעניות של מעמדות וכשהזכירו שם במגילה ובמעמדות אשגרת לישן הוא ולא דוקא ולפי זה

כיון שבתעניות של מעמדות מתפללין נעילה יש ללמוד מהם לג' ראשונות ומעתה בכל תענית צבור ראוי להתפלל תפלת נעילה חוץ מד' צומות דבהדיא אמרינן בפרק מקום שנהגו (דף נד ב) דט' באב אינו כתענית צבור לתפלת נעילה ואין צ"ל שאר צומות והטעם שלא תיקנו נעילה אלא בתעניות שהוקבעו לתפלה אבל לארבעה צומות לא הוקבעו אלא לאבל אבל עכשיו לא נהגו להתפלל נעילה בתעניות שגוזרין על הצרות ועל הגשמים נראה שהן סומכין על מה שכתבנו למעלה שאין מתפללין נעילה בג' ראשונות וזו של מעמדות יש לדחותה שהרי יש מי שאומר שאנשי מעמד אף באותן ב' ימים [ראשונים] שלא היו מתענין היו מתפללין תפלת נעילה ויש לזה הוכחה במשנתנו וכתבתי בחידושי:

גבורת ארי תענית כו, א

ובנעילת שערים. פירש רש"י מפורש בברכות ירושלמי בפרק תפלת השחר אימתי נעילה יש אומרים נעילת שערי מקדש ויש אומרים נעילת שערי שמים שנועלים אותן לעת ערב בגמר תפלה. וגרסין שם בירושלמי מתני' מסייע לר"י בשלשה פרקים הכהנים נושאים את כפיהם ארבעה פעמים ביום בשחרית ובמוסף ובמנחה ובנעילת שערים אית לך למימר נעילת שערי שמים ביום. ונראה לי דהכי פירושא דאלישנא דארבעה פעמים ביום קא קשיא ליה דאי נעילת שערי שמים הא אינו אלא בלילה ומאי ארבעה פעמים ביום דקתני הא פעם הרביעי הוי בלילה ולישנא דירושלמי הכי דייקא דמלישנא דביום מסייע לרבי יוחנן ודלא כפירוש הרא"ש בשלהי מסכת יומא שכתב אית לך למימר נעילת שערי שמים הא איתקש נשיאות כפים לשירות דכתיב לשרתו ולברך בשמו מה שירות ביום אף נשיאות כפים ביום דכיון דאגופיה דמילתא פריך דבלילה אין נשיאות כפים הוה ליה למימר אית לך למימר נשיאות כפים בלילה ולמאי דפירשתי ניחא דלאו משום דאין נשיאות כפים בלילה פריך אלא אלישנא דארבעה פעמים ביום פריך אית לך למימר נעילת שערי שמים ביום הא ודאי דאינו אלא בלילה ואיך קאמר ד' פעמים ביום.

ואעיקרא דמילתא דכתב הרא"ש דאין נשיאת כפים בלילה מדאיתקש לשירות קשה לי הא ודאי איכא שירות בלילה כדתנן ריש פרק קמא דברכות הקטר חלבים ואברים מצותן כל הלילה ועבודה חשובה היא וזר חייב עליהם מיתה כדאמרינן בפרק ב' דיומא ארבעה עבודות זר חייב עליהם מיתה זריקה והקטרה וניסוך המים דחג והיין וגם ניסוך היין כשירה בלילה כדאמרינן ומנחתם ונסכיהם אפילו בלילה והכי נמי ניסוך המים דחג למאן דגרס בריש מכילתין מה ניסוך המים מאורתא דאמר מר ומנחתם ונסכיהם אפילו בלילה אף על גב דעבודות חשובות הן וזר חייב עליהן מיתה אפילו הכי כשרין בלילה ואפילו למאי דשדיתי נרגא בהא דניסוך המים בריש מכילתין מכל מקום כיון דאיכא שירות דכשר בלילה אף על גב דאיתקוש ברכה לשירות אי אפשר ללמוד מהקישא דברכה לשירות דאין ברכה בלילה.

וכי תימא כיון דיש נשיאות כפים בלילה אמאי לא תנא כהנים נושאים את כפיהם חמשה פעמים דהא איכא תפלת ערבית וכיון דיש נשיאות כפים בלילה תפלת ערבית נמי בעי נשיאות כפים יש לומר דסבירא ליה לתנא דידן כמאן דאמר תפלת ערבית רשות והכי סתים לן תנא בפרק ד' דברכות (דף כ"ו) כדתנן תפלת ערבית אין לה קבע אי נמי רב דאמר נעילת שערי שמים לטעמיה דאמר בשלהי מסכת יומא (דף פ"ז) תפלת נעילה פוטרת את של ערבית ולדברי האומר תפלת ערבית חובה קאמר כדאמרינן התם אם כן בזמן דאיכא תפלת נעילה ליכא תפלת ערבית ולעולם לא משכחת לה לחמשה תפלות ביום אחד:

מיהו בירושלמי ריש פרקין אמתני' דשלשה פעמים הכהנים נושאים כפיהם ד' פעמים ביום אמרינן את שמע מינה תלת את שמע מינה שמתענין במעמדות ומתפללין ארבע ואין נשיאות כפים בלילה אלא ביום ומשמע דהכי הוא מדתייא ד' פעמים ולא חמשה פעמים דהא איכא נמי ערבית שמע מינה דאין נשיאות כפים בלילה. מכל מקום נראה לי דאין מזה ראיא דאפילו תימא דנשיאות כפים בלילה הא אמרינן בפרק ז' דמסכת סוטה (דף ל"ח) כל כהן שאינו עולה בעבודה שוב אינו עולה שנאמר וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם וירד מעשות החטאת וכיון דצריך (חסר):

רמב"ם תפילה וברכת כהנים י"ד:א'

(א) בשחרית, במוסף ובנעילה הכהנים נושאים את כפיהן. אבל במנחה אין נשיאת כפים, מפני שבמנחה כבר סעדו כל העם, ושמה שנתו הכהנים יין, ושיכור אסור בנשיאת כפים. ואפילו ביום התענית אין נושאים כפיהם במנחה, גזירה מנחה של תענית מפני מנחה של כל יום.

(ב) במה דברים אמורים, בתענית שמתפללין בו מנחה ונעילה, כגון צום כיפור ותענית ציבור. אבל תענית שאין בו נעילה, כגון תשעה באב ושבעה עשר בתמוז, הואיל ותפילת מנחה שלהן סמוך לשקיעת החמה, הרי זו נראית כנעילה, ואינה מתחלפת במנחה של כל יום, ולפיכך יש בה נשיאת כפים. וכהן שעבר ועלה לדוכן במנחה של יום הכיפורים, הואיל והדבר ידוע שאין שם שכרות, הרי זה נושא את כפיו, ואין מורידין אותו, מפני החשד, שלא יאמרו פסול היה ולפיכך הורידוהו:

אוצר הגאונים תענית כו: חלק התשובות עמ' 38

עט		והכי ח	אמר רב מתתיה גאון ט והלכתא (במקדש) [כמנחה] כיום הכפורים יש בה נשיאות כפים.
ס		והכי י	אמר רב כהן צדק גאון יא והלכתא כמנחה כיום הכפורים אין בה נשיאות כפים.
סא		אנשי מזרח יב	הכהנים נושאים אנשי מזרח יג פורשין כפיהם כמנחה כפים ג' פעמים כיום הכפורים ובני ארץ בתעניות ובני ארץ ישראל אין פורשין ישראל דים שחרית מוסף מנחה ונעילה. אלא בשחרית יד) כיא ביוה"כ ד' פעמים כיום.
עב		ושיעורא טו	דשכור כמה. [מכי שתי] רביעית חי בבת אחת טז), אבל הפסיק בה או שנתן לתוכה מים כל שהו לא הוי שיכור. והני מילי רביעית דהויא ביעתא ופלגא אבל פסי מרביעית אף על גב [דאיפסק ואעיג] דנתן לתוכה מים אסור.

א) סדור רש"י צד 100, סי' רמ"ז; מח"ז צד 394. ועיי' שאלתות סי' קכ"ג והאשכול אלב"ק צד 42, הערה ה'. ב) בתשובה הבאה. וכן בסדר"ע סי' ע"ב: „ובמנחה אין נושאים כפיהם“ ועיי' עוד הערה ה'. ג) כ"י קמברידג' (T. S. G. I), עיי' גנוי קדם ספר חמישי צד 55. ד) = האירנא. ה) סדר"ע ל"ה ע"ב. והשלם חיב עיי' ע"א; סם י"ה ע"ב ושם ח"א קמ"ב ע"ב כשנוי לשון וקצור; מואיח ססי' תקס"ז; מח"ז צד 233; המנהיג—ברלין מ"ז ע"א, אות ח'. ז) ע"כ בסדר"ע י"ח וקמ"ב. ז) „וכן הנהיגו הגאונים ז"ל בחברותיהם“ (לקטות הרמב"ן). ח) גמ"מ סי' מ"ו. ט) פומבדיתא, אגרת רש"י 113. י) שם סי' מ"ח. יא) סורא. אגרת רש"י צד 115. ובני ישיבת סורא נהגו בכמה דברים כמנהג בני ארץ ישראל. יב) הלוקף מנחגים סי' נ"ה. יג) שם סי' כ"ב; תוספתא להרי"ל אלמשולער (ווארשא תרנ"ט) סי' כ"ב, ל"ט נוסחת ים של שלמה, עיין שם. ובנוסחא משובשת כתגיה, צד 395. ועיי' תוספתא סי' סה"ב. יד) „וביום הכפורים בשחרית ובנעילה ולא במנחה“ (המנהיג מ"ז ע"ב). טו) היג ד"ו מ"ה ע"א; היג אספמ"א צד 221 והמוקף ששם. טז) עיי' כריתות י"ג, ב'.

חדושי הרמב"ן תענית כו, ב

בשלושה פרקים

אלא האידנא מאי טעמא פרסי כהני ידיהו במנחתא דתענית כיון דסמוך לשקיעת החמה קא פרסי כתפלת נעילה דמי. ראיתי להראב"ד ז"ל שפירש לפיכך ב"ה"כ דאיכא תפלת נעילה פרסי כהני ידיהו בתפילת נעילה ולא בתפלת מנחה וכן כתב הרמב"ם ז"ל,

ושתי תשובות יש להשיב

אחת שלא הזכר בכל השמועה הזאת תענית בלא נעילה, ובסתמא אמר דפרסי ידיהו במנחתא דתעניתא (דנהוג),

וקשה מזו דא"כ כהני דפרסי ידיהו במנחתא דתעניתא דנהוג כמאן, אי כר' יוסי בנעילה ליפרוס ולא במנחתא לעולם, אי כר' מאיר בכולהו ליפרוס, ואינהו כי אית בהו נעילה פרסי בנעילה ולא במנחה, אלמה אמרינן בגמרא בתר דפסקין והלכה כר' יוסי אלא האידנא (מ)ה)אי טעמא פרסי ידיהו במנחה וכ"ש בנעילה [ד]פרסי ידיהו לעולם. תדע דהא אמרינן מנהג כר"מ אי נמי נהגו העם כר"מ ומשום מנהגא לרבי יוסי מפקינן

[וקאמר אי הכי מ"ט פרסי ידיהו במנחתא דתעניתא] הא לדר"מ לא אתמר בגמ' הכי אלא מאי טעמא נהוג כר"מ (וקאמר רבי מאיר) טעמא פרסי ידיהו במנחתא דתעניתא). מיהו מנהגא ודאי כדברי ר"מ היא דפרסי ידיהו כל זמן שמתפללין, ומשו"ה סבור רב הונא ורבי יוחנן דממילתיה דר"מ נהגו כן, ורב נחמן פליג עלייהו ואמר דהלכה כרבי יוסי ואפי' ר' יוסי מודה במנהגא, **דכיון דסמוך לשקיעת החמה קא פרסי מפני אריכות תפלת המנחה בתעניות וכבר הגיעה שעת נעילה אף על פי שאח"כ נמי מתפללין נעילה בכולן נושאים את כפיהם, דמנחה דהך שעתא ליתא כל יומא.**

ועכשיו לפי שיטה זו כהנינו האידנא נושאים כפיהם ביוה"כ במנחה ובנעילה, אלא שי"ל שאין טעם זה שבגמ' כיון דסמוך לשקיעת החמה קא פרסי אלא בשאר תעניות דמעייני במילי דמתא יותר מפלגא דיומא והדר קרו ומ(ת)פטרי (ומברכין) [ומאריכין] בתפלת המנחה בכ"ד ברכות ורבויהי דתעניות כדאיתא בפ"ק, אבל ביום הכפורים (מנהג) מכי מטי זמנה מצלו לה הילכך לא פרסי אלא בנעילה, וכן הנהיגו הגאונים ז"ל (בחבורתים) [בחבוריהם]. והכי נמי משמע במס' סוטה (ל"ט ב') במנחה דתעניתא מאי אמור ובנעילה דיום הכפורים מאי אמור אלמא במנחתא דיום הכפורים לא פרסי, וליכא למימר דאמרי במנחה דיוה"כ כמנחה דתענית דא"כ לימא מנחה ונעילה דיוה"כ, ועוד לא מסתבר דלימרו ביוה"כ מקוה ישראל מושיעו בעת צרה למה תהיה כגר בארץ כו', אלא משמע דמדכרי מנחה דתענית דפרסי ונעילה דיוה"כ ולא במנחה דיוה"כ דלא פרסי, ונעילה בתענית ליכא כגון ט"ב וד' צומות, ובתעניות דאית בהו נעילה אמרי כיוה"כ.

תוספות ראש השנה כח, ב

הכא אי בעי מברך - משמע מכאן דכיון דעלה לדוכן **פעם אחת ביום** שוב אינו עובר בעשה דאמור להם (במדבר ו) כל היום דהא קאמר אי בעי לא מברך.

מנחת חינוך פרשת נשא מצוה שעח אות א

מ"ע על הכהנים שיברכו את ישראל בכל יום ומבואר בדברי הר"מ והרהמ"ח פה דבשחרית ובמוסף ובנעילה וכו' חייבים. ונרא' דהמצוה הוא בכ"פ אימת שמברכין מקיימים מצוה ואם מברכי' כמה פעמים ביום מקיימים בכל ברכה מ"ע אך זה הוא כמו מצות ציצית דאם אין לו בגד בד' כנפות אינו עובר בעשה רק אינו מקיים ובלבדש בלא ציצית עובר על מ"ע ה"נ דהמצוה בכל יום הוא עובר אם אינו מברך רק אם מברך פ"א אינו עובר עוד דהמצוה המחוייבת הוא רק בכל יום פ"א ומ"מ אם מברך בכל יום כמה פעמים מקיים מ"ע בכ"פ רק אינו עובר רק אם לא ברך כלל יום אחד וכמו מצות תפילין דבכל יום מחוייב להניח תפילין ואם עבר יום אחד ולא הניח תפילין עבר על עשה ואם הניח פעם אחת ביום שוב לא עבר ומ"מ אם הניח תפילין כ"פ ביום מקיים בכל פעם מ"ע ובכל רגע שהתפילין עליו ה"נ כ"פ בכל יום מקיים מ"ע ואינו עובר רק אם עבר יום ולא בירך עבר על העשה וז"פ. ומ"ש הרהמ"ח דחייבים היינו מדרבנן דחז"ל תקנו בכל תפילות הללו ופשוט

שו"ת חתם סופר חלק א (אורח חיים) סימן כב

שלום וכ"ט ל"נ ורב חביבי ה"ה תלמידי צמידי הרב המאור הגדול החרוץ ושנון בעל פיפיות תל תלפיות צדיק ונשגב כש"ת מו"ה יהושע כ"ץ אב"ד דק"ק ווערפלוט יע"א:
אודת שאלת חכם חצי תשובה באשר שפתי כהן ישמרו דעת לדעת בהתפללו בבית מדרשו ונשא כפיו שם וחוזר ובא לביהכ"נ ומוצא ציבור מתפללים ונשא כפיו עמהם אם יש לברך, כי מג"א סימן קכ"ח סק"ג פשיטא לי' בשם מהר"ם מיניץ לברך שנית ואמנם בלבוש מפקפק אם לברך או לא, ונפשו היפה איותה לדעת דעתי העני' בזה:

הנה הגמיי" ספ"ט"ו מה' תפלה כ' בשם תוס' פ"ג דר"ה [כ"ח ע"ב ד"ה הכא] אדקאמר שם אי בעי עולה אי בעי אינו עולה לדוכן מכאן שאם עלה פעם אחת ביום שוב אינו עובר, ובפר"מ סימן קכ"ח [א"א סק"ג] הקשה על זה מנ"ל דלמא הכי קאמר אי בעי אינו נכנס לבהכ"נ וקאי אחורי עמודא בשעה שקורין כהנים והניח בק' ויבואר לקמן אי"ה:

שיעורי הרב מאיר ליכטנשטיין
טוב אחרית דבר מראשיתו.

וכ' בתשו' מהר"ם מינץ [סימן י"ב] ששאל לרבו בעל תה"ד ובתוך הדברים כ' שנ"ל כהן יחיד אף על פי שאין אומרים לו כהנים מ"מ מברך דומיא דכהן שעולה שחרית ומוסף ונעילה (כמנהג כהני אשכנז) דמברכים ואין פוצה פה, ותשובה על שאלה זו תמצא בכתבי מהר"א סימן כ"ב ומההנחה שהניח הנ"ל שכהנים מברכים כמה פעמים ביום מזה לא הזכיר כלום שמע מיני' שהסכים עמו:

...
והנה נחזי אגן, דברי הלבוש במ"כ בדוים במ"ש טעם פעם אחת ביום דוקא דומיא דלולב, ומשנה שלימה שנינו [תענית כ"ו ע"א] בג' פרקים בשנה כהנים נושאים כפיהם ד' פעמים ביום בשחרית במוסף במנחה ובנעילת שערם, ומסתמא ברכו בכל נשיאת כפיהם ומסתמא אותן שברכו שחרית הן הן אותם שברכו בשאר תפילות, והנה במס' סוטה [ל"ח ע"א] ילפינן פ' כה תברכו מפ' וישא אהרן ידיו אל העם ויברכם ומהתם ילפינן נשיאת כפים דבפ' כה תברכו לא כתיב נ"כ, והתם כתיב וירד מעשות החטאת והעולה והשלמים ומזה ילפינן זמן נ"כ בכל פעם שמקריבים קרבן ציבור תמידית כגון תמיד ומוסף, ומזה ילפינן בפ"ב דמגלה [י"ח ע"א] ברכת [כהנים] בשעת תפלה אחר ברכת העבודה מדכתיב וירד מעשות החטאת וכו' ע"ש, **נמצא בכל תפלות ציבור שהם במקום קרבן ציבור הוא מ"ע דאורייתא לישא כפיו ולברך ומברכים עליו ככל ברכת המצוות בלי שום פקפוק...**

רש"י תענית כו, ב

כיון דסמוך לשקיעת החמה וכו' - שמאחרין עד שקיעת החמה, ומתפללין כל שעה, ואינן הולכין לבית הכנסת משש שעות ומחצה ולמעלה כמו שהיו עושין לאותן הימים.
כתפלת נעילה דמיא - דהשתא ליכא למיגזר משום מנחה דכל יומא, דמנחתא כי הא ליתא בכל יומא.